

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

- 3.1 แบบแผนการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้จัดการและผู้รับใบอนุญาตจำนวน 195 คน ครูผู้สอนจำนวน 5,288 คน มี 65 โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2559 แยกตามอำเภอและขนาดของโรงเรียน แสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี

อำเภอ	โรงเรียน			ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน
	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก		
1. เมือง	5	1	3	27	864
2. ปะนาเระ	2	1	2	15	429
3. ยะหริ่ง	1	1	2	12	266
4. หนองจิก	4	1	-	15	461
5. โคกโพธิ์	2	2	4	24	587
6. ยะรัง	2	2	5	27	542
7. มายอ	1	4	5	30	526
8. แม่ลาน	-	-	1	3	29
9. หุ่่งยางแดง	1	1	2	12	252
10. ไม้แก่น	-	-	1	3	12
11. สายบุรี	3	4	2	27	1320
รวม	21	17	27	195	5,288
รวมทั้งหมด	65			195	5,288

ที่มา: ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนเอกชนในระบบสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี 2559

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน ครูผู้สอนจำนวน 357 คน และโรงเรียน 56 โรงเรียน (ดูรายชื่อโรงเรียนในภาคผนวก) ดังปรากฏในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
ขนาดใหญ่	63	2,347	52	327
ขนาดกลาง	51	2,049	44	322
ขนาดเล็ก	81	892	66	265
รวม	195	5,288	127	357

3.2.3 การให้สัมภาษณ์การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 3 คน ผู้บริหารสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการอิสลาม สำนักงานศึกษาธิการภาค 8 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน การได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์มีเงื่อนไข ดังนี้

- 1) มีวุฒิการศึกษาเทียบเท่าหรือสูงกว่าปริญญาโท
- 2) มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหาร ไม่นต่ำกว่า 5 ปี
- 3) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการบริหารและการจัดการโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามหรือมีผลงานเป็นที่ประจักษ์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 รูปแบบ ประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ซึ่งได้จากองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสังเคราะห์จากงานวิจัยและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จาก 16 แนวคิด ได้แก่

Chernin (2001), Bennis (2002), Couto & Eken (2002), Sousa (2003), Guntern (2004), Parker & Begnaud (2004), Palus & Horth (2005), Casse & Claudel (2007) Danner (2008), Stoll & Temperley (2009), Harris (2009), Delich (2010), Ubben, Hughes & Norris (2010), ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2553), กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์ (2556), บุญนาค ทับทิมไทย (2557) สามารถสังเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแยกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจินตนาการ ด้านความยืดหยุ่น ด้านวิสัยทัศน์ ด้านแรงจูงใจและด้านความไว้วางใจ เป็นแบบสอบถามจำนวน 67 ข้อ โดยยึดเกณฑ์พิจารณาการเลือกตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 1 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์น้อยที่สุด
- ระดับ 2 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์น้อย
- ระดับ 3 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ปานกลาง
- ระดับ 4 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาก
- ระดับ 5 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด

โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ของครอนบาค (Cronbach, 1990: 126-127 อ้างถึงในดลมนรจรณ์ บากา และเกษตรชัย และหิม, 2548: 82) โดยกำหนดคะแนนและความหมายของแต่ละช่วงคะแนนเฉลี่ยไว้ตามเกณฑ์วิเคราะห์ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnair) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

2) แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (Non - Official) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยถ้อยคำต่าง ๆ ในแบบสัมภาษณ์แต่สามารถที่จะปรับเปลี่ยน เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชัดเจนของคำตอบได้

3.4 การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดในกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2. กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ และสรุปแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. พัฒนาและปรับปรุงแบบสอบถามเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

4. เสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมที่จะเก็บข้อมูล ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of items Objective Congruence: IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) โดยส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับซึ่งมีค่าเท่ากับ.991 โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (อ้างถึงในดลมนรจน บากและ เกษตรชัย และทิม, 2548: 82)

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์ฉบับให้สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา และทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ส่วนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลเพื่อประมวลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี โดยขอหนังสือจากสำนักงานเลขาธิการวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อขออนุญาตในการสัมภาษณ์โดยนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์ จากนั้นผู้วิจัยได้ถอดเทปบทสัมภาษณ์และนำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequencies)

2. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ LSD ของแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี วิเคราะห์โดยวิธีการสังเคราะห์ความคิดเห็นที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แล้วหาค่าความถี่เพื่อนำมาประกอบการอภิปรายผล

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการตีความและสร้างข้อสรุปโดยมีหัวข้อหลักและหัวข้อรองจากการสัมภาษณ์เพื่อมาประมวลแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มคือ ค่าที (t-test) และมากกว่าสองกลุ่มคือ ค่าเอฟ (F-test) รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison)

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม